

הלכות מוקצה

ה. ביטול כלי מהיכנו:

כל כלי שמלאכתו להיתר, אע"פ שהוא מותר בטלטול, אין להניח עליו מוקצה מחמת חסרון כיס או מוקצה מחמת גופו כיוון שע"י זה נגרם שהכלי עצמו נאסר בטלטול.

ביטול כלי מהיכנו

ניתן להקדים ולתת איזה דבר מאכל לצלחת הריקה, ואחר זה יהיה רשאי לתת קליפות שאינן ראויות למאכל בהמה. בדיעבד ניתן להניח מאכל לאחר שהקליפות כבר נמצאות בכלי.

אין להניח קליפות שאינן ראויות למאכל בהמה בצלחת ריקה כיוון שהצלחת מותרת בטלטול. ואם ניח קליפות בתוכה, תיאסר בטלטול.

ו. בסיס לדבר האסור:

כל כלי שמלאכתו להיתר אע"פ שמותר בטלטול אם הניח עליו מערב שבת מוקצה מחמת חסרון כיס או מוקצה מחמת גופו, ונשאר עליו כל זמן בין השמשות. אף שכרגע אין המוקצה עליו, כגון שנפל או ילד קטן הוציאו, הכלי נקרא "בסיס לדבר האסור" דהיינו שהכלי הוא בסיס למוקצה המונח עליו.

בסיס לדבר האסור

מגירה שיש בתוכה חפצים של מוקצה מחמת חסרון כיס או מוקצה מחמת גופו, אסור לפותחה בשבת.

ביום שישי הונח כסף (מוקצה מחמת גופו) על כסא ושהה שם בזמן בין השמשות, הכסא נעשה בסיס לדבר האסור ונאסר בטלטול בשבת.

בסיס לדבר האסור והמותר: כלי של היתר שהונח עליו מערב שבת גם מוקצה וגם דבר היתר, רשאי לנער את הכלי כדי שייפול המוקצה וישתמש בהיתר.

אסור בטלטול כדין המוקצה שעליו לכן אסור לטלטלו אפילו לצורך גופו או מקומו.

ז. מיגו דאיתקצאי בבין השמשות, אתקצאי לכולי יומא:

בין זמן "השקיעה", דהיינו הזמן בו השמש שוקעת לבין "צאת הכוכבים", דהיינו הזמן בו שלושה כוכבים יוצאים ונראים אין ידוע אם הזמן הוא יום או לילה, ולכן אנו מתייחסים אליו כספק יום ספק לילה. למשל לגבי כניסת השבת אנו מחמירים להחשיב את בין השמשות כמו לילה ונוהרים לא לעשות בו מלאכה ואילו לגבי צאת השבת אנו מחמירים להחשיב את בין השמשות כמו שבת ונוהרים לא לעשות בו מלאכה.

מיגו דאיתקצאי

כידוע פירות המחוברים לאילן, אסור מן התורה לתולשם בשבת ואולם אם נשרו מאליהם על הארץ יש איסור מדברי חכמים לאוכלם בשבת. פירות אלו הם מוקצה בשבת מכיוון שהיו מחוברים לאילן מערב שבת בבין השמשות נעשו מוקצה ומתוך שהוקצו בבין השמשות הוקצו לכל היום.

כל דבר שהיה מוקצה בבין השמשות של ערב שבת, נשאר מוקצה לכל השבת וזה שאמרו, מתוך שהיה מוקצה בבין השמשות הוקצה לכל השבת.

ח. מוקצה מחמת מצווה:

כל דבר שהוא של מצווה שאסור להשתמש בו מחמת מצוותו בשבת או ביום טוב, הרי הוא נכלל במוקצה מחמת מצווה ואסור לטלטלו אפילו לצורך גופו או מקומו. כגון: קישוטי סוכה, סכך, דפנות, ארבע מינים.

מוקצה מחמת מצווה

אתרוג המיועד לארבעת המינים, אינו מוקצה כלל בשבת של חג הסוכות, ומותר להריח בו אלא שמחמת הספק אם לברך על הריח או לא, אנו משתדלים שלא להריח בו.

הדסים של ארבעת המינים מוקצים בשבת של חג הסוכות מחמת שאין עליהם תורת כלי (מוקצה מחמת גופו) ואינם עומדים לשימוש כל שהוא.

קישוטים או רימונים ושאר מיני אוכלים שתלה אותם בסוכה לנוי, הרי הם מוקצה מחמת מצווה ואסור לטלטלם ביום טוב ובשבת חול המועד.

בהוצאת מוסדות "קרבתנו לעבודתך" בראשות הרה"ג רפאל זר שליט"א

לתרומות והמצה: 03-9091313, 050-9091515 | נקרו באתרינו: www.karvenu.co.il